

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 7

86. ÅRGANG

6. APRIL

1974

Påsketanker om en kjele

(Side 98)

Hallvard Rieber-Mohn:

Paven og hans «gorilla» på nært hold

SIDE 102

Skriftemålet – nye retr for ka

REDAKSJONELT:

PÅSKETANKER OM EN

ST.OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. AR

Det blir ikke lett å forklare dette bildet. Mange ikke-troende vil med en gang fatte at det her dreier seg om liv og død, og om det som kristne kaller Livets Vann. De vil kort sagt med en gang oppfatte det som et symbol. Et litt lettvent symbol kanskje, et slikt kristne ofte bruker når de skal si og skrive noe fromt.

Troende vil følge tankespranget med betydelig større skepsis. De vet blant annet godt at dette Livets Vann ikke finnes på gamle kjeler.

La meg derfor forsøke å forklare hvorfor vi trassig beholder bildet:

Jeg har en følelse av at det i dagens situasjon, i akkurat denne påske, er selve bildet et slags møtepunkt.

Enkelte år er påskeukens drama uvirkelig for de fleste av oss, troende eller ikke. Det er for voldsomt, for skakende, vi flykter eller finner på noe som vi innbiller oss er like viktig. Noen reiser til fjells eller tar billigfly til Kanariøyene. Man klager på ba-

kerne og vasker og pusser bilen ekstra grundig og henter nye forsyninger til en bedre middag i frysen.

Før sa man at det bare var bikjer og katolikker igjen i byen i den stille uken, av og til får man faktisk følelsen av at det kan stemme et stykke på vei. Vi går gjennom de øde gatene til og fra kirken og steller liksom med vårt — og på avstand ser det neppe særlig spennende ut. Dessuten får kristne lett oppofrende uttrykk i sine ansikter i disse dagene, noe som heller ikke virker lokkende på andre.

I det hele tatt er det ikke alltid like enkelt å ta den kristne alvorlig når hun eller han snakker om Livets Vann og siden synger at «påskemorgen slukker sorgen». De virker ikke troverdige. Andre, ikke-kristne, tenker ofte dag og natt på hvordan livgivende vann kan nå frem til dagens tørkeområder i Afrika, de er meget troverdige.

Dette gir ikke noe rettferdig bilde av de kristne, jeg er pinlig klar over det. Bildet av ikke-kristne har kanskje også blitt vel rose malt med noen få ord. La gå.

Det vi stadig leter etter er et møtepunkt.

Bildet: En barmhjertig hånd heller ganske enkelt vann fra en almindelig kjele i ansiktet på ett av ofrene. Denne, en ung mann, vil uten videre forstå ordene om liv og vann, det lille han får kan være forskjellen mellom liv og død for ham personlig. Og det

KJELE

samme er egentlig tilfelle med oss som forsøker å leve med i det kristne påskedrama, vi blir redde og unnfalte og visner og reddes igjen med en Herre som selv er livgivende vann.

Derfor skal begge parter, kristne og ikke-kristne, se nøye på Afrika-bildet — selve situasjonen har gitt oss muligheten til å forstå hverandre bedre og dermed arbeide bedre sammen.

De kristne som er med i hjelpearbeidet til kriseområdene skal se dette enkle syn for at de kan være Herrens tjenere over alt. Det er derfor Han har valgt oss. Og den ikke-troende skal ane en sammenheng mellom kilden og vannet. Den kilde som ikke nødvendigvis slukker sorgen med en gang, men som gir håp om at det finnes noe mer enn sorg og lidelse og nød.

Og på det grunnlag kan begge parter, det vil si alle av god vilje, arbeide sammen. Dette er ikke bare vakre talemåter, det er mulig.

A. R.

PASKE-UKEN

Listen over påskegudstjenestene i Oslo og Bærum finnes på side 114.

En
klønn

En historie:

En katolsk prest arbeidet i et avsides, temmelig øde strøk i Alaska. Med en liten menighet.

En dag kom hans biskop reisende for å se hvordan det gikk. Han feiret messen, sa noen ord, hilste på de som var til stede — og snakket med presten.

— De vet at jeg har ansvar for Dem også, ikke bare for menigheten her oppe, sa biskopen. — Kommer De for eksempel regelmessig til skrifte?

— Det kan være problematisk av og til, innrømmet presten. — Men et par ganger i året . . .

Biskopen så forferdet på ham:

— Det er altfor lite. Kan De ikke reise til en annen prest oftere?

— Det er dessverre enormt langt.

— Vel, vel, men De kan ta fly.

— Ah, monseigneur, sa presten. — Jeg vet ikke. For de små syndene er det for kostbart. Og for de store er det for farlig.

C-MOMENT

Sportsjournalister har sitt å stri med, de skal bortforklare norske nederlag. Aftenpostens Leif K. Nilsen hadde følgende trøst etter at ishockeylaget hadde tapt for Japan og dumpet ned i C-puljen:

«Hadde Norge slått Japan ville Norges redning ligget i at Romania slo Japan i siste kamp. Her er vi bare redd for at vi hadde kommet opp i samme situasjon som da Jugoslavia solgte seg til Japan i Bucurest i 1972 for å hjelpe Japan til å holde plassen i B-gruppen. Betalingen var to ukers gratis opphold i Japan i treningsleir, og et fattig land som Jugoslavia kunne vanskelig motstå det.

Vi er redd norsk seier mot Japan idag ville ha gitt lignende forhandlinger. Et fattig Romania hadde kanskje på bestilling latt seg slå av Japan for å få en gratis innbydelse til Japan — som skal arrangere B-puljen neste år.»

Det var godt vi tapte. Man må ikke friste folk over evne.

RED.

JUBILEENE

Antoniusøstrene og Fransiskanerne i Norge feirer 50 års jubileum i disse dager, henholdsvis den 5. og den 7. april. Forskjellen på to dager er underlig, all den stund søstre og patre fra de to ordener kom med samme båt i 1924, men forklaringen er at søstrene regner med avreisedatoen fra Holland, patrene med selve ankomsten.

ST. OLAV markerer jubileene med hele åtte sider stoff og bilder i dette nummeret. (Ovenstående bilde er tatt i 1946 da det etter krigsårenes isolasjon ble sendt forsterkninger til søstrene.)

I stoffet om fransiskanerne tegnes bl. a. profiler av gamle, trofaste kjenninger, og vi stiller spørsmålet: Hva er patrenes oppgave i disse 70-årene?

Skriftemålet: Forsc

Til advent 1973 ble en bok med tittelen «Ordo paenitentiae» utgitt i Rom. Den inneholdt nye retningslinjer for botens sakrament og forslag til rituale, bønner, tekster . . . Rent læremessig inneholder den ikke noe nytt, men en aksentforykning har funnet sted. Dette sakrament, som har vært ansett som det mest personlige av alle, er blitt satt inn i en sammenheng som understreker dets plass i fellesskapet, i kirkens liv. Syndsbekjennelsen er fremdeles et viktig ledd i bruken av sakramentet, men hovedvekten er lagt på forsoningen, med Gud, men også med medmennesker.

Nye former for feiringen av sakramentet er blitt godkjent etter å ha vært i bruk enkelte steder allerede. Ved siden av det individuelle skriftemål kan man holde spesielle botsandakter med anledning til vanlig skriftemål, og under spesielle omstendigheter kan presten meddele absolusjon til alle under ett.

Det er sikkert ikke tilfeldig at dette dokument er kommet nå — under forberedelsene til det hellige år, hvis hovedtema jo er forsoningen. Men den usikkerhet og det ubehag som mange føler overfor botens sakrament, har nok spilt en større rolle. Enkelte steder i utlandet er skriftemålspraksisen gått tilbake med hele 75 prosent, og på våre breddegrader går tendensen uten tvil i samme retning. I St. Olav nr. 5 kunne man lese et «Brev til en bekymret trosfelle». Foranledningen var et intervju med katolsk ungdom i Aftenposten, der en av de unge erklærte at det var flere år siden han «satt i skriftestolen». Nå tenkte han på selve skriftestolen, ikke på skriftemålet, som for ham har bevart hele sin verdi, men det spørres om man ikke ved denne materielle detalj likevel rører ved noe vesentlig. Usikkerheten og ubehaget gjelder skriftemålet i dets tradisjonelle form; man føler at det ikke lenger fungerer.

Mange, især blant de yngre, liker ikke å «gå inn i et skap for å møte Gud», og den form for samvittighetsransakelse og syndsbekjennelse de lærte i sin barndoms katekismus, har ikke lenger noen forbindelse med deres liv slik det arter seg i dag. Mange undrer seg også på om man kan snakke om synd i denne dybdepsykologiens tidsalder. Men trass i denne ulystfornemmelse i forbindelse med skriftemålet, er interessen for foredrag og diskusjoner om emner som «Synd og tilgivelse», «Skriftemålet i dag» . . . levende. Tiden vil vise om den nye ordningen av skriftemålet betyr en virkelig fornyelse som svarer til vår tids behov.

Nye retningslinjer.

I den skrivelse som presenterer den nye «Ordo paenitentiae», understrekes det at fornyelsen ikke gjelder det læremessige, men det pastorale, bruken av sakramentet.

Boken er et resultat av et langvarig arbeid og et grundig studium av hele problemkomplekset, såvel på det teologiske, historiske og liturgiske plan, som rent praktisk, — ut fra situasjonen i dag og de krav den stiller.

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

Allerede bokens tittel betegner en nyorientering i sjelesorgen. Det gjengse navn på botens sakrament, «skriftemål», glimrer ved sitt fravær. Årsaken er at denne betegnelse understreker den private karakter som sakramentet etter hvert har fått, og inviterer til å legge hovedvekten på syndsbekjennelsen. Dette gir imidlertid ikke uttrykk for alt det dette sakrament betyr i kirkens liv. For å fremheve at mottagelsen av botens sakrament er en liturgisk handling, har man foretrukket ordet «forsoning» for «bot» overalt hvor det var mulig. Det gir klarere uttrykk for at sakramentet er et møtested for Guds og menneskets handlen. Betegnelsen «bot» derimot legger snarere vekten på menneskets gjerninger.

I det nye ritualet har man lagt an på å få frem sakramentets kirkelige karakter. Synden krenker jo ikke bare Gud, men også våre medmennesker; botens sakrament er derfor et forlik både med Gud og med kirken. Dermed er det skjedd som konsilet bad om — at man måtte få bort det inntrykk at det dreier seg om en helt personlig affære.

Botssakramentets tradisjonelle elementer — anger, bekjennelse, bot, absolusjon — er beholdt, men betydningen av den indre holdning — vilje til omvendelse og anger — og av prestens absolusjon, er fremhevet. Selve absolusjonen blir gitt med de samme ord som før, men de er blitt ledd i en ny formular som uttrykker tydeligere at forsoningen er en gave fra Gud, og som setter det hele inn i frelseshistoriens ramme.

Nye former.

Det romerske dokument foreslår tre forskjellige måter å meddele botens sakrament på, noe som tillater å fremheve ulike sider ved sakramentet, og å tilpasse det til de troendes behov.

For det individuelle skriftemål har man beholdt det nåværende rituale, men det kan utvides med skriftlesning og bønn, samtale med presten og takksigelse. Målet er å vise at botens sakrament betyr frigjøring og frelse, ikke selvpoptatthet. Syndsbekjennelsen er samtidig en forkynnelse av Guds frelsende makt og gjør skriftemålet til et møte preget av glede og fred.

Det individuelle skriftemål kan også være ledd i en spesiell liturgi — botsandakt — der de troende sammen lytter til Guds ord og ber om hans miskunn. Etter at hver enkelt har skriftet og fått absolusjon, samles alle til takksigelse.

Under bestemte omstendigheter der individuelt skriftemål ikke er mulig, kan presten gi absolusjon til alle under ett, men denne form kan aldri bli noen erstatning for det vanlige skriftemål.

En del av de tekster og liturgiske skjemaer som finnes i dokumentet, er bare forslag, og det blir en oppgave for de nasjonale bispekonferanser å tilpasse riter og tekster til sine menigheters behov og mentalitet.

ningens sakrament

Presentasjon og reaksjoner.

Erkebiskop Bugnini presenterte de nye retningslinjer for botens sakrament i et intervju i Radio Vatikanet. Han understreker at det virkelig er en fornyelse som har funnet sted, men at man også har villet ta vare på sakramentets tradisjonelle elementer. Det nye er ikke å søke i læren, men i ritualet og fremfor alt i den ånd som besjeler det. Hovedvekten er lagt på møtet mellom menneskets gjerninger og Guds miskunn, og for at sakramentet virkelig skal føre til en fornyelse av livet, bør selve skriftemålet ta form av en rolig samtale med presten, der også bønn og skriftlesning skulle ha sin plass. Dette krever tid og en passende «ramme». Utformingen av skriftestolen må derfor studeres på nytt.

Samvittighetsransakelse og syndsbejelse har tradisjonelt inntatt en viktig plass i feiringen av botens sakrament, men har ikke lenger så god presse. Mgr. Bugnini erklærte at disse elementer ikke er foreldet, men at de må svare til menneskenes liv i dag. Vi er i langt høyere grad enn våre forfedre oppmerksom på de følger våre gjerninger eller forsømmelser kan ha for våre medmennesker, og det må en pastoral veiledning ta hensyn til.

En del franske prester er blitt spurt om hvordan de ser på det nye ritualet. De er alle positivt innstilt, men ingen av dem tror at det er et universalmiddel som vil løse alle problemer.

De er glade over at sakramentet har fått igjen sin opprinnelige liturgiske karakter. Det som man nå kaller «forsoningen», er ikke en privat handling hvor man kvitter seg med det man skammer seg over, men en kirkelig handling hvor man gir uttrykk for sin vilje til å føre hele menneskeheten til frelse. Skammen over nederlaget blir da bevissthet om ikke å ha svart på Guds kjærlighet.

Den nye ordning stemmer også bedre med mentaliteten i dag. Man er ikke lenger i stand til å se hver handling som et isolert tilfelle. Livet danner et hele, en ubrutt

rekke av handlinger, gode eller onde, hvor det fremfor alt er retningen som teller. Skriftemålet blir da noe langt mer enn å erkjenne et brudd på paragrafene og reparere det. Sjelesørgernes oppgave er kanskje mer enn noen sinne å hjelpe de troende til å se klart: Hva fyller deres liv? Hvilken plass har Gud i det? De som sammen forbereder seg til å motta botens sakrament, kan også hjelpe hverandre, ved å tenke over problemene og snakke sammen om dem.

De nye retningslinjer betyr stort sett ikke annet enn en godkjennelse av det som allerede blir praktisert enkelte steder, og de svarer til en tendens i tiden. Men for at dette sakrament skal bli en reell hjelp i de kristnes liv, må såvel prester som troende gå inn for å fordype sitt forhold til det.

Livets brød

HAN sa:

«Dette er mitt legeme.»

Og han ga oss brødet

som vi kaster,

han ga oss jorden

som vi forøder.

Han ga oss vannene,

og vi forgifter dem.

Han ga oss seg selv

og vi drepte ham.

HAN sa:

«Dette er mitt blod.»

Og han ga oss livet

som vi forakter.

Han ga oss kjærligheten

som vi fornekter.

Han ga oss seg selv,

men vi tar ikke imot.

BRIT JOSEPHSON

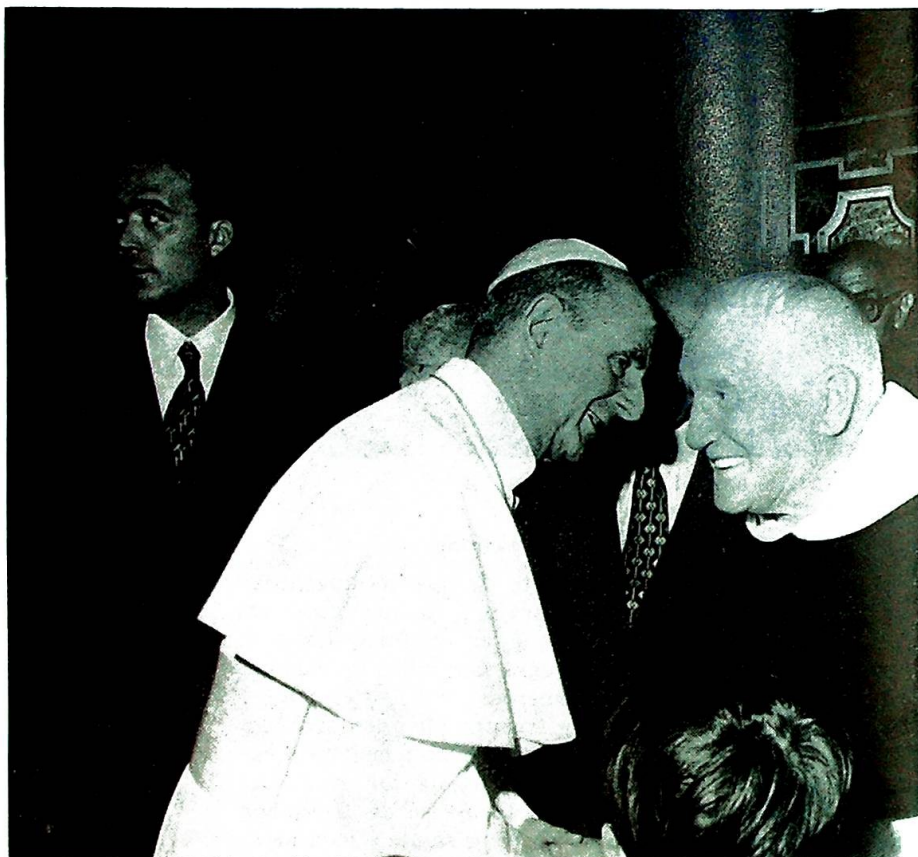
TANKER OM ET A

I og for seg var det vel ikke noe å huske, og det var nok gått helt i glemmeboken, dersom ikke et pressefoto bragte det tilbake i minnet. År: 1971 — like før påske. Sted: Peterskirken. Anledning: En åpen onsdagsaudiens hos pave Paul, dengang han ennå ikke hadde fått Nervis nye audienshall til slikt bruk. Sammen med noen norske TV-folk sto jeg nokså nær pavens trone — vi skulle gjøre oss opp en mening om hvordan vi best kunne filme ham og hele begivenheten, den etterfølgende onsdag, med henblikk på et program i NRK.

Mot slutten av det ganske folkelige og høylydte møtet mellom pave Paul og atskillige tusener fra de fire verdenshjørner, beveget han seg fritt omkring, og hilste til høyre og venstre på dem som befant seg nærmest og for hånden, barn, syke, nonner, noen diplomater oppblandet med et band svarte musikanter. Alles øyne fulgte den lille hvite skikkelsen i det veldige rommet, der han lett på fot beveget seg hit og dit. Alles — uten en ung manns. Han var en høy, mørk fyr i mørk dress, alltid tett innpå kirkelederen, for det meste rett bak ham. Han var tydeligvis ikke interessert i paven, derimot i alt annet. Hans øyne så opp, mot galleriene, til høyre og til venstre i sideskipene — de gransket folk som trengte på, for å få møte Paul VI. Kort sagt, han var åpenbart det som med et uvennlig fagtuttrykk kalles en «gorilla» — penere uttrykt: En livvakt. Han gjorde sin jobb diskret og nokså ubemerket, alle så jo på paven. Det var nærmest tilfeldig jeg selv ble oppmerksom på ham.

Der og da falt jeg litt i staver. Jeg gad vite hva for slags instruks han egentlig hadde. Var han bevepnet? Hadde han tenkt igjennom alt som egentlig kunne hende, i et sånt broget folkeoppløp, i en så ukontrollert trengsel?

Så vidt jeg vet, er ingen av historiens nesten 270 innehavere av Petri Stol, bortsett da fra forfølgelsesens martyrer, blitt drept i utøvelsen av sitt embete. Noe senere, under en rei-

se til Filipinene, var pave Paul forresten nokså nær ved å bli den første. I Manila styrtet en sinnsforvirret mann fram og ville stikke ham ned med en kniv. I tumulten ble han stanset og overmannet, bare en meter fra sitt mål. Det forferdet verden — etter Gandhi, de to Kennedys, Martin Luther King, ville det vært kronen på verket, i en verden breddfull av nevrotisk vold. Sikkerhetsreglene ble nok skjerpet kraftig etter den episoden. Men paver kan ikke, som visse diktatorer og andre yrkespolitikere, bevege seg bak en mur av tropper og politi. De er, og må være mer vergeløse, — også overfor sinnsforvirring på frifot. Ikke bare katolske kristne, men menneskeheten i sin alminnelighet fryser vel til is, bare ved tanken på en drept pave midt i Peterskirken. Men noen har altså sitt daglige yrke i nettopp

dette: Regne med at det kan skje, og forebygge det ved små midler, en evig ansent vaktksomhet. Det er et vakt-hold ikke bare omkring mange menneskers håp og hengivenhet, men om alles mer eller mindre trygge bevissthet om, at verden ikke er en eneste jungel, der ville dyr går løs. Jeg har snakket litt med et par av pavens sivile gendarmer, de har en vanskelig jobb, og sine egne yrkeshemmeligheter holder de vannrett for seg selv.

Pavene i moderne tid har vært fromme, fredssøkende menn, og tanken på at de kunne bli ofre for et attentat, er dobbelt meningsløs — noe ut av en sykejournal. Men slike journaler eksisterer jo. Tidligere, i den endeløse historie om Petri Stol, har der vært så mange: Paver som aldri skulle vært paver, paver som førte krig, paver som levde usømmelig og ga et

NNET PRESSEFOTO

dårlig eksempel i høyeste posisjon, paver som tilsynelatende (og noen ganger reelt) bare søkte makt. Dem er vi ferdige med, i enhver forstand. Huskes de, så er det som en rystende advarsel: Det er, i katolikkers tro, et oppdrag innstiftet av Kristus. Men det er et farlig oppdrag — dets aller første innehaver hadde allerede et bitert svik å få tilgitt.

Mange katolikker av den eldre generasjon hadde kanskje også glemt, at det dertil er et omstridt og utsatt embete — alltid utfordrende og omgitt av kritikk. Ikke bare i forhold til «verden» — det gir seg selv. Men innen kirken selv. Det har det også alltid vært. Paven er paven, men se på historien: Mange staute katolske kristne har i så mange sammenhenger stått paven «imot» — i uenighet og kritikk. Der er endog helgener blant dem, i disse ny-feminismens dager er det kanskje anbragt å nevne to kritiske og klarsynte damer, som tok sin pave i skole: Sankta Katarina av Siena og Sankta Birgitta av Vadstena. De leste faktisk sine paver teksten, uten derfor å benekte hans utvilsomme lederskap i kirken.

Det er, strengt tatt, ikke nødvendig å gå så langt tilbake, for å finne «upopulære» paver — alle de åtte paver siden midten av det forrige århundre har hatt sine åpne eller skjulte stridigheter å utkjempes med sine ikke alltid så villige får. Det greide de mer eller mindre overbevisende. Pius IX splittet den katolske opinion både over problemet om Pavestaten, forholdet til den moderne stat og det 1. Vatikanekonsil, som noen konsilfedre og teologiske eksperter forlot i fullt sinne. Den godsligere Leo XIII fikk stille, men effektiv motstand på katolsk borgerlig hold da han (med encyklikaen *Rerum Novarum*) tok opp hele «arbeidsspørsmålet» og den sosiale rettferdighet. Pius X erklærte ikke bare «modernismen», men også atskillig liberal katolisisme (som siden fikk rom i kirken) åpen kamp. Benedikt XV fikk, da han søkte å megle fred i den første verdenskrig, store grupper katolikker i Frankrike og Tyskland

på nakken. Pius XI ble avskydd i vide katolske kretser i Frankrike, fordi han — meget klarsynt — slo ned på det katolske borgerskaps fising med halv-fascismen i «Action Française» i tredveårene. Pius XII har stått, særlig etter sin død, i den storm av motsatte fortolkninger som vel de fleste husker, også på katolsk hold. Hans etterfølger Johannes XXIII syntes å vinne alle, og som menneske gjorde han vel det, mens hans dristige reformpolitikk skapte rystelser vi ennå ikke er ferdige med, selv om en bare sjelden hører kritikken rettet mot hans person.

Nei — det har ikke vært, og kunne ikke være noen enstemmig og idyllisk fred omkring dette ene, vanskelige embete. Da Paul VI overtok det, for vel ti år siden, var det ikke bare på denne bakgrunn og med denne tunge viten om hvor vanskelig det er. Det var også ved begynnelsen av et tiår, der det i kirken og verden har skjedd mer, enn i århundrer en kunne nevne. Så er det kanskje kommet inn noen nye faktorer i katolikkens forhold til paven. Til lydighet, respekt, noen ganger kritikkløs lojalitet og beundring, har føyd seg holdninger som medfølelse, forståelse, ja tålmod. Det er ikke så selvfølgelig «barnlige» holdninger som i tidligere slektledd — blant annet fordi det moderne mediasamfunn i mange sammenhenger har gjort dagens mennesker mer «voksne», hva informasjon og kritikk angår.

Paul VI har måttet ri av disse stormer som han kunne. Det er vanskelig, over disse ti års pontifikat, å peke på noen kirkemann i eller utenfor den katolske kirke som kunne greid det med større resultater — det ville vært uendelig krevende for alle i den ubekvemme stol. Hans dype fromhet, hans utvilsomme lærdom og intellektuelle kraft, hans planmessige arbeide for å holde samlet i en vital enhet de voldsomme krefter i kirken som det II. Vatikanekonsil sprengte løs, hans gode, tålmodige vilje i en reform som er fortvilet langsom for noen, men svimlende hurtig for andre — det er dette dagens katolikker har hatt for

øyene. Dommen over hans pontifikat tilhører historien — vel egentlig bare Gud. Men det er ikke vanskelig for hans samtidige og trossfeller å samles, fra ulike horisonter, om respekten og forbønnen for et menneske så grusomt utlevert til en usedvanlig rystende samtid. Med ansvar deretter.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. ÅR

HVER 14. DAG

STØTTESPILLERE,

Av AGE RØNNING

Egentlig skulle dette bli et portrettintervju med søster Pia Verhagen, Antoniusøstrenes «styreformann» i Norge ved 50-års jubileet. Men hvordan lave et skikkelig portrett av en dame som bare er vennlig og hyggelig, en som reduserer alle vanskeligheter til bagateller, en dame som ikke vil klage på noe i fortiden engang og som omhyggelig skjuler alle skarpe meninger?

Journalistisk sett er det en så håpløs jobb at jeg antagelig bare skulle sendt henne en diger blomsterbukett, på vegne av alle oss som mener at hun og hennes lille flokk av medsøstre i Akersveien og på Stabekk fortjener en slik takk og hilsen akkurat nå.

På den annen side: Det turrer meg å møte et så hyggelig og avvisende menneske som sr. Pia, hun må da ha noe en feil, noe hun ikke liker, noe hun savner?

— Har dere ikke gjort noen gale ting som dere husker og ler av? Små tabber, rariteter?

— Vi har selvfølgelig gjort det, men hvem husker sine feil?

Sier sr. Pia.

La oss se på bildene i hvert fall:

Det finnes to av sr. Pia i Bispegården i Akersveien. På begge dekker hun middagsbordet i tredje etasje. På det ene bildet har hun den gamle skjermende drakten (som hun selvfølgelig var glad i), på det andre møter vi dagens sr. Pia.

Mellom bildene ligger over tyve år, tyve av de femti hennes kongregasjon nå har arbeidet stille og effektivt i Kirkens tjeneste i Norge.

Disse søstre kom på samme båt som to fransiskanerpater hit opp den 7. april 1924 (sr. Pia kjenner ikke til om de engang la merke til hverandre på overfarten). I 1956 forandret de sin gamle drakt radikalt, vil jeg si. «Skiftet litt på drakten,» sier sr. Pia. Likevel var de dermed de første søstre her oppe som gjorde noe slikt, ikke noe rart at det vakte en viss oppsikt den gangen.

Sr. Pia selv fikk byttet på seg det nye sløret og den nye habiten i all hast påskeaften det året — mellom andre og efter hennes mening atskillig viktigere gjøremål. Da hun kom ned i sakristiet og da pastor Harald Taxt kjente henne igjen, skal han forbløffet ha sagt:

«Jeg hadde ikke kjent Dem igjen hvis jeg hadde møtt Dem på gaten.»

Kanskje er det noe å tyde av den replikken. Søstre hadde nesten ubemerket blitt en del av vårt lille katolske miljø, og det skulle temmelig drastiske ytre forandringer til før man liksom la merke til dem. Men når man som jeg i noen timer har forsøkt å lure sr. Pia til å forsnakke seg, begynner man å ane at de har ønsket det på den måten. Hele tiden.

Og fordi de har vært og er slik, må jeg for egen regning tillegge dette:

Av og til har man virkelig på følelsen at huset i Akersveien ikke ville fungere til daglig uten støttespillere som sr. Pia og de andre Antonius-søstre.

Og samme følelse har man sikkert ute på Stabekk.

Den eneste som vil protestere mot en slik bemerkning er typisk nok, tror jeg, sr. Pia selv.

La oss i farten ramse opp noen av hennes avvæpnende, fortvilet udramatiske svar under besøket på ST. OLAVS redaksjon:

— De første åtte årene her i Akersveien sov du på en sal, i båser. Var det plagsomt?

— Nei, vi visste ikke bedre.

— Dere har nå moderne enkeltrom, men hvor strengt lever dere ennå i klausur? Kan dere ta imot besøk?

— Det er ikke noe forbud mot å ha besøk på rommene, men det er ikke tilrådelig.

— Noen av de unge prestene sier *du* til dere. Hva gjør dere?

I ALL STILLHET

— Vi holder mest på dette med å si *De* til prestene. Vi har et fint samarbeide, men hver må ha sitt på en måte. Vi søstre vil beholde vår lille kommunitet og liker ikke at alt blir for familiært.

— Får dere lønn?

— Vi har kost og losji og alt vi trenger.

— Hva med adspreddelser? Hva er din for eksempel?

— Regnskapene er min hobby.

— Dere har rengjøring av et fire etasjers hus. Er ikke det et voldsomt arbeide?

— Jo, men det har blitt mye lettere etter oppusningen.

— Hvert tredje år får hver søster to måneders ferie i Holland. Men hva i andre år?

— Så vidt mulig prøver vi å gi hver søster to, tre uker fri hvert år.

— Hva gjør hun da?

— Noen holder retrett noen dager, noen drar ut til den hytten vi har ved Drammen.

— Hva drikker søstrene til maten ved festlige anledninger?

— Som regel saft og vann.

— Hvordan klarer du de regnskapene du fører, bl. a. for Mariaholm?

— Jeg har lært meg det selv. Jeg liker tall.

Hvis leserne forstår hva jeg mener, er hun ingen lett dame å snakke med. I løpet av samtalen skiftet jeg for eksempel uten et ord over fra å si *du* til å si *De*, hennes lille replikk om det familiære, kunne også anvendes på meg. Så jeg begynte å vokte meg.

Noen praktiske opplysninger:

Antoniuussøstrene representerer en forholdsvis liten kongregasjon med moderhus i Holland. Ordenen begynte i 1913, stifteren var en sogneprest i en liten landsby og siktemålet var å sende søstre til misjonsarbeidet i de varme strøk. Det var aldri meningen å sende noen til Skandinavia, derfor er det noe helt spesielt når fire søstre tar båten nordover den våren 1924.

Ser man på en liste over ordenen pr. idag, ser man helt tydelig at det her nok ble gjort en unntagelse — på biskop Smits bønn. Idag arbeider ordenens søstre bl. a. i Borneo, i nordøst-Brasil og Aruba — og dagens 12 Antoniuussøstre i Norge er som i tyve-årene en slags utpost.

Men når det er sagt: For en helhjertet og rolig innsats som er gjort i løpet av disse femti årene. Ordenen har holdt fast ved sine forpliktelser i Norge, like etter krigen ble det også sendt opp forsterkninger.

Tall:

Ordenen teller pr. idag 224 søstre. Derav arbeider 108 i misjonene.

I Norge startet søstrene med å stelle hus for biskop og prester i Akersveien, akkurat det de gjør idag. Samtidig har de påtatt seg andre oppgaver, regnskapsføring, arbeide med speiderne og sist, men ikke minst sakristanarbeidet i kirken. På Stabekk overtok de husholdningen hos patrene der i 1931, samt også sakristanarbeidet i Mariakirken.

Siden 1961 har de drevet et moderne og høyt ansett aldershjem på Stabekk, et hjem som forøvrig nå antagelig kommer mer i kommunens regi.

Ledelsen i Norge ligger hos et styre på tre av søstrene, deres formann og representant utad er søster Pia Verhagen.

Hva er en vanlig arbeidsdag for henne?

Søstrene står opp ca. kvart over seks. Etter at de sammen har sunget *Laudes* i kapellet, spiser de frokost. Derefter har de stell av kirken og kapellet. Klokken åtte er det messe, søster Pia er da alltid i kirken, de andre som regel i kapellet. Etter å ha ordnet frokostbordet for prestene begynner så de hektiske formiddagstimene. Søster Pia sitter ofte nede i resepsjonen til å begynne med

(Forts. n. side.)

Profiler, med og

Den 7. april 1924 kom det noen fransiskanere, patrene Hol og Jorna, fra Nederland til Norge. Det er vel ikke mer så mange av våre katolikker som husker dem. Dette er ikke så forunderlig heller. De to patrene har ikke utført de store bragder i Kirkenes tjeneste her i landet. Man kan til og med spørre om de noen gang virkelig fikk anledning til å utfolde de talentene de i og for seg var begavet med.

Det var på mer enn én måte et temmelig hårdt klima de fleste katolske prester på den tid havnet i her i landet. Mange kom med stor begeistring og like store planer, men de fleste fikk nok ganske hurtig oppdage at «utholdenhet i det små» var den store styrkeprøve de skulle bli utsatt for.

De første fransiskanere «etter reformasjonen» — et kjært uttrykk gjennom mange år! — fikk sitt første virkefelt i Arendal hvor mgr. Karl Kjelstrup i 1911 hadde grunnlagt en liten katolsk menighet. Patrene kom fra de vanlige klosterforhold i Nederland hvor deres pastorale arbeid hadde fått et sterkt preg av den fransiskanske fromhet fra tyve-årene. Denne bakgrunn slapp de aldri fra. De overholdt konsekvent den nokså strenge klosterdagsorden de hadde vært vant til. Om deres kommunitet bare besto av to istedenfor tyve, tredve eller enda flere medlemmer, spilte ingen rolle.

Jeg husker ennå pater Hol som jeg første gang traff i Bergen sommeren 1952. Tidlig en morgen kom jeg frem med natrutten fra Stavanger og meldte meg i Nygårdsgaten hvor Hol var rektor, for St. Fransiskussøstrene. Han ønsket meg velkommen ved døren, men da han selv for lengst var ferdig med sin messe og morgenkaffe, måtte jeg spise frokost alene. Ut på formiddagen satt vi lenge og pratet. Jeg måtte fortelle ham om mine første inntrykk fra Norge. Han bare satt og hørte på meg med et lite skøyertaktig glimt i øyekroken og dampet imens på en liten hollandsk krittpipe som en gang i tiden hadde vært hvit.

Pater Hol var på sin måte et ypperlig vertskap, men dagsordenen skulle overholdes. Klokketolv presis ba vi sammen Angelusbønnen. Så reiste han seg med en kort unnskyldning og forsvant for å be sitt breviar. Da vi henimot kvelden satt og spiste aftens, spurte han noe forsiktig om jeg kunne legge kabal. Jeg hadde i grunnen vært forberedt på dette spørsmål og svarte straks ja, noe som synlig gledet ham. En stund etter kveldsmaten satte vi oss igjen ved bordet. Så tok han frem en kasse sigarer, en flaske rødvin og en kortstokk. Jeg skjønnte at kvelden var reddet for ham. Da klokken ble nærmere ti, begynte han å kontrollere lommeuret sitt, og like etter sa vi takk for oss og god natt.

Av PATER ARNO GERRITSMÅ

Pateren skulle jo opp igjen klokken fem!

Det var ikke bare den gamle klosterdagsorden som «satt igjen» hos våre forgjengere. Også deres pastorale arbeid var tydelig preget av det miljø de stammet fra. Her skulle det ikke bare være fromhet, men fransiskansk fromhet! Det tok ikke lang tid før de dannet en gruppe for fransiskaner tertiærer. De fikk til og med oversatt og utgitt tertiærenes regel og håndbok på norsk. Likeledes startet de våren 1927 til ære for en novene Anton av Padua, en på den tid uhyre populær helgen på kontinentet, men uten noen særlig tilknytning til den kjente helgenskare man dyrket her oppe. Ni tirsdager på rad forsøkte patrene å samle menigheten til andakt med preken, som innledning til den hellige Antons store festdag 13. juni.

Denne fransiskanske patriotisme vekker kanskje munterhet blant våre katolikker i dag. Men biskop Mangers fortalte meg en gang at den gamle trofaste stammen i Arendals lille katolske menighet eide en eksemplarisk fromhet som han tilskrev de

STØTTESPILLERE, I ALL STILLHET

Forts. fra forrige side

og greier med sine regnskapsbøker og tar telefoner, en søster er i kjøkkentjeneste, to andre har storvask eller støvsuging eller trappevask. Så farer kanskje søster Pia ut i byen for å gjøre innkjøp til huset og er tilbake med tunge pakker i begge hender til søstrenes middag kl. 12. Etter en halv time kaller nye plikter, søster Pia går inn og dekker prestenes middagsbord osv., osv. Etter middag er det oppvask, forefallende arbeide, en liten hvilepause, stell til aftens og vesper.

Det er sikkert ofte en strevsom dag, men sr. Pia understreker at de stopper klokken åtte om kvelden og slapper av i søstrenes fine oppholdsstue. En ny dag er fullført.

På dette tidspunkt i intervjuet hadde jeg muligens gitt opp å finne dramatiske topper i dette kall. På femti år har de samtidig omtrent blitt uunnværlige:

— Disse årene må ha betydd en voldsom forandring for dere, tross alt?

— Ja, det føler vi nok. Før var det nesten bare arbeid, og vi tenkte ikke på noe annet, det var en selvfølge. Nå er det også en selvfølge, men på en helt annen måte. Vi er mye friere, vi føler oss ikke bundet av noe. Selv om det arbeidet vi går inn for alltid har vært en frivillig sak.

Jeg vender tilbake til de to bildene av henne, det i gammel drakt og det i ny.

— Det kunne være mor og datter, sier jeg spøkende og antyder at «mor» har gammel drakt.

— Nei, nei, sier sr. Pia forskrekket. — Den gangen var jeg jo ung.

uten «orkanfeil»

Pater Leo.

første fransiskanernes pastorale innsats, og det var ikke noe dårlig vitnesbyrd.

Når det gjelder fransiskansk patriotisme, var det vel ingen som kunne måle seg med den nærmest legendariske pater Leo. Pater Leo var en ild-

sjel av de sjeldne og forenet i seg en rekke egenskaper som minnet en sterkt om de fromme, naive og samtidige litt lure og iherdige brødre som stadig går igjen i den berømte legendesamling: «Fioretti di San Francesco». «Broder» Leo som han gjerne

ble kalt, bodde i mange år i Sylling hvor St. Fransiskussøstrene hadde sitt novisiat. Daglig vandret han i sin munkekutte gjennom bygda og var like kjent og aktet som sin lutherske kollega og gode venn, pastor Charles Østby. Broder Leo elsket å skrive og preke. Bare han fikk tak i et emne, som han gjerne plukket opp fra debattspaltene i avisen, var han ikke mer til å stanse. Han skrev side opp og side ned, og når han var ferdig med en preken eller et foredrag, talte han så det ljomet. Det sies at han en gang avsluttet en tale på Hamar med å utrope: «Hele Hønefoss katolsk!» Noen uker i forveien hadde han holdt samme talen i Hønefoss og glemte i sin iver at han denne gang talte på Hamar!

Norsken hans var langt fra feilfri, og han hadde et forunderlig tonefall på grunn av en «orkanfeil» som han selv påsto. Han greide aldri den norske g-lyden. Til tross for sin mangelfulle norsk figurerte han ofte med innlegg i den lokale presse.

Leo hadde utallige venner, især blant ungdommen, og det er mange blant den middelaldrende generasjon i dag som ennå minnes ham som et sjeldent menneske. Vel 55 år gammel døde han av sukkersyke og dårlig hjerte. Han ble begravet i norsk jord på Vår Frelzers gravlund i Oslo. Den talen Leos beste venn, pastor Eugen Laudy, holdt ved hans begravelse i en stappfull St. Olavskirke er noe av det beste jeg har hørt fra en prekestol.

Man skulle tro at felleslivet som det praktiseres i en klosterorden, ville utslette en god del menneskelige særtrekk hos det enkelte ordensmedlem. Men dette holder slett ikke alltid stikk. Et eksempel i så henseende var pater Damian van Hoorn. Pater Damian var en ualminnelig begavet mann med en glimrende akademisk utdannelse fra Leiden og Paris. Med sine evner og skolering raget han høyt over «broder» Leo, men i sitt vesen var han i like høy grad en skikkelse fra «Fioretti» som sin avdøde medbror fra Sylling.

(Forts. neste side)

Patrene Hertman, Arno og Castricum.

OPP

Har Frans av Assisi og fransiskanerordenen fremdeles en oppgave, har de et særeget kall også i Kirken og verden av idag? Selv om 50 års virke i Norge og 40 års sjelesorg i St. Hallvards menighet ikke direkte foranlediger et slikt omfattende spørsmål, så beskjeftiger det dog oss fransiskanere her i Norge. Ved dette beskjedne jubileum ser vi gjerne bakover, men enda mer fremover. Og, barn av vår egen tid som vi heldigvis er, er vi innstilt på en kritisk holdning og ærlige svar.

Da Fransiskus begynte «å leve efter det hellige Evangelium», hadde han ikke den ringeste anelse om at en slik «enkel» beslutning ville fremkalle en revolusjon i menneskenes samvittighet. Men Frans av Assisi tok da heller ikke evangeliet bare som en beretning om en vakker og eksemplarisk historie. Uten teologiske studier eller eksegetiske utredninger hadde troens gave åpnet hans øyne og hjerte for

Profiler, med og uten «orkanfeil»

FORTSATT FRA FORRIGE SIDE

Han var en vagabond av en annen verden. Sjelden i mitt liv har jeg sett noen som kunne være så distré og vise så liten sans for praktiske ting som han. Han glemte å låse dører, mistet nøkler, lot penger slenge rundt omkring og hadde ikke den ringeste anelse om hva han eide eller ikke eide. Å håndtere et redskap var noe helt ukjent for ham, bortsett fra én ting: Fiskestangen! Den var han fortrolig med som ingen annen. Å fiske var hans store hobby. Jeg så ham en gang i aksjon på en brygge utenfor Mandal, hvor han skulle vise meg sine kunster som fisker. Det var noe av et syn. Han svingte fiskestangen med et alvorsblikk og en høytidsgestus som om det gjaldt røkelsesketten i en pontifikalmesse. Men Damian dyrket ikke bare fisking som sport. Han var også noe av en menneskefisker. Han fikk utrolig mange kontakter i den forholdsvis korte tid han arbeidet i

Norge. Han hadde en allsidig interesse og hadde en egen evne til å presentere — med religion som bakgrunn — interessante emner fra litteratur, malerkunst, film, musikk, filosofi. Som teolog lå han et godt stykke foran sin tid. Dette kunne nok skape forvirring fra tid til annen. Jeg tror neppe at han egnet seg til den vanlige sjelesorg. Likevel betydde han som prest svært meget for mange. Menneskelig sett døde han altfor tidlig. Han var ikke mer enn 51 år gammel. Da han ble begravd, ble han ikke bare fulgt av sine medbrødre og den lille menighet fra Kristiansand, men av mange andre, hvoriblant den lutherske biskop, byens ordfører, rektoren for katedralskolen og mange flere.

Disse småglimt fra fransiskanernes historie i Norge de siste femti år gir på ingen måte noe helhetsbilde. Men de røper allikevel enkelte påfal-

lende trekk. For det første stusser man over med hvilken optimisme man den gangen nærmest tankeløst forsøkte å omplante kirken fra et land til et annet. Å arrangere novenen til ære for den hellige Anton av Padua i en menighet i Arendal er nær sagt et komisk eksempel på det!

For det annet viser disse småglimt at felleslivet i et ordenssamfunn i og for seg ikke forhindrer at det enkelte ordensmedlem fortsatt kan være seg selv med både sine store og sine små menneskelige egenskaper. Frans av Assisi ga, kanskje fremfor noen annen ordensstifter, sine medbrødre mulighet til å forbli seg selv og beholde sin egen stil. Dette betraktes av mange som en av de beste tradisjoner innen fransiskanerordenen. Ett og annet tyder på at brødrene her i Norge har sluttet godt opp om denne tradisjon.

GAVEN I 70-ÅRENE

Av PATER W. HERTMAN

det som evangeliet egentlig er: den levende håndgripelige virkelighet av Guds godhet og tilgivende kjærlighet i Jesu Kristi menneskevordelse. Konsekvent svarte han: da må vi «gå i Jesu Kristi fotspor». Og hele hans liv, alt det han gjorde og forkynte, ble rett og slett en måte — Kristi måte — å elske Gud og medmenneskene på, uten beregning, uten pretensjoner, uten betingelser, uten å søke noe for seg selv. Dette innebar avkall. Han valgte å være fattig etter Kristi eksempel i evangeliet. Den som ikke eier noe, kommer ikke så fort i fare for å skade noen. Han som ikke har noe å tape, vil lettere våge alt. Med større frihet kan han nå fortelle — både med ord og liv — om Guds godhet mot alle. Og som alles «mindre broder» viser han sin lydighet mot Guds vilje ved respektfullt, høflig og gledfullt å tjene sine medmennesker.

Frans av Assisis inspirerende liv tiltrakk stadig flere og antallet av «brødre» vokste dag for dag. Behovet for en leveregel meldte seg. Fransiskus tenkte selvfølgelig ikke i retning av en organisert munkeorden. Med sine brødre var han gått inn i byene og blant menneskene, om de var kristne eller ei, for i deres konkrete situasjon å gi dem del i det evig unge og gleddefylte Evangelium. Selve evangeliet skulle da være livsform nok.

Bevegelsen var jo ikke oppstått fordi Fransiskus ville helbrede eller utdype visse sider ved Kristi kirke på jorden, men simpelthen fordi han ville virkeliggjøre en ny form av det kristne liv i Kirkens skjød og ved og i det arbeidet som passet best for den som hadde sluttet seg til broderskapet. Det var brorskapet, brødrenes fellesskap rundt evangeliet og alterbordet, i en ekte familie-ånd, med Gud som far og brødrene hverandres «mor, bror og søster», som sto først.

Resultatet ble at mindrebrødrenes orden fikk en regel med mest evangelietekster, få egentlige forskrifter og lite formalisme. Det som binder sammen og skaper enheten er oppriktig

kjærlighet til Gud og til alle mennesker som i Kristus er våre brødre og søstre, samt indre løsrivning fra jordisk eiendom for i fullkommen frihet å kunne være lydøre for Guds vilje med oss.

Den stadig økende gruppe av brødre med vidtforskjellig bakgrunn og arbeidsoppgaver fremkalte snart spørsmål etter fast bopel, bruk av bøker og studier osv. Fransiskus selv tar ikke lovmessige avgjørelser. Han lar det simpelthen vokse etter enhvers frihet og behov og apostolatsiver. Derfor møter vi blant «mindrebrødrene» i århundrenes løp og den dag i dag: preste-brødre og legbrødre, mer kontemplativt anlagte og aktive, misjonærer og sjelesørgere i menigheter og for de enkelte grupper, teologer og filosofer, arbeidere i den sosiale sektor og de som er heldags opptatt i skolesektoren. Det finnes vitenskapsmenn og kunstnere på alle områder. At misjonen og økumenikken inntar en viktig plass henger vel sammen med at Fransiskus la sine brødre på hjertet at de overalt skulle bringe Kristi fred og glede.

Efter dette historiske tilbakeblikk er vi igjen kommet til det kritiske fremtidsspørsmål: har fransiskanerne ennå et særlig kall i Kirken og i verden av idag? Svaret er så avgjort ja. Selv om vi nok er oss bevisst den forskjellen som eksisterer mellom Frans av Assisi og oss idag, tror vi at det karisma som han engang har fått og som Kirken har bekreftet, fremdeles er aktuelt og levende. I de siste årene har fransiskanerordenen i sin helhet besinnet seg på dette spørsmål og på generalkapitlet ifjor formulert resultatet av denne besinnelse i en kritisk og ærlig erklæring under tittelen: «Vår ordens kall i dag.» Et lite utdrag av denne fyldige erklæring vil vi her gi for å underbygge vårt positive svar på spørsmålet om fransiskanerordenens særlige kall også i 70-årene og årene derefter.

«Kjernen i det fransiskanske liv er — ifølge Franciskus' eget liv og skrifter — troens erfaring av Gud i det personlige møte med Jesus Kristus. Denne troserfaring avspilte seg i en helt annen kulturell og religiøs kon-

tekst enn vår, men har også i vår situasjon full gyldighet. Vi lever i en tid hvor mange vissheter og selvfølgeligheter og også illusjoner m.h.t. troen er falt bort, og utover alle randfenomener blir vi vist tilbake til selve hjertet i vårt valg som kristne: vår tro på Gud, Jesu Kristi far.

Her må vi vel passe på at vi ikke skjuler oss bak rent teologiske refleksjoner og vakre ord, eller mener at vi alt har et svar på alt. Verden og vårt eget liv stiller oss kritiske spørsmål. Vi behøver ikke engstelig å unnvike dem. Det dypeste grunnlag for vårt livsvalg vil bare bli sterkere, når vi sammen med alle opriktig søkende — innenfor Kirken hvis svakheter vi som Franciskus lider under, men som vi som han elsker og respekterer — stadig på ny prøver vår tro på disse spørsmål, fordi vi da bestandig blir ført tilbake til selve evangeliet.

Når vi klarer å leve dette troens liv i et ekte brorskap og samtidig åpner oss for alle mennesker vi møter på vår vei — i visshet om hvert menneskes uerstattelige verdi — da er vi et svar på forventninger av en verden som trues av dehumanisering og anonymitet og derfor inderlig lengter etter fellesskap. På denne måten kan vi sammen med andre mennesker, kristne eller ikke, hjelpe til å bygge opp et menneskesamfunn som efter evangeliet skal være et broderlig fellesskap i Kristus.

Som pilegrimer og fremmede i denne verden er vi kalt til å tjene Herren i åndelig og sosialt troverdig fattigdom og ydmykhet. Ved frivillig å leve slik som de fleste mennesker er nødt til å leve økonomisk og sosialt sett — uten at vi derved uten videre aksepterer strukturer som er årsak til mange menneskers elendighet —, og ved å dele med de fattige det vi har, vil vi kunne være et motsigelsens tegn i dette vårt produksjons- og konsumsamfunn.

I harmoni med Solsangen utvider vi dessuten vår broderlige omsorg til naturen som idag trues av det industrielle konsumsamfunnets uforvarlige

(Forts. s. 112.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		10.00	—
<i>Florida kapell</i>			19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
<i>Eikeli kirke</i>			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2		8.45 19.00	11.00 —
<i>Biskopen og prestegården</i> tlf. 21 214			
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII <i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634.			11.00

215000 nye me

Året 1974 er De Forente Nasjoners BEFOLKNINGS-ÅR. Derfor gjengir vi på disse sider en artikkel om befolkningsekspløsjonen, en artikkel utarbeidet av Den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO i Genève. Men først en opplysning: Dagsaviser har — flere steder i verden — hatt en sensasjonspreget nyhet om hvordan Vatikanet har forsøkt «å lamme» dette befolkningsåret med en hemmelig skrivelse. Det som har hendt er følgende, og det er ikke det minste oppsiktsvekkende: Den katolske kirke har, etter forslag av Vatikanets Familiekomite, valgt dette spesielle år til å understreke sin på forhånd kjente holdning til abort, sterilisasjon og prevensjon. Det såkalte hemmelige dokument inneholder ikke noe nytt fra Kirkens side, når det gjelder spørsmålet om prevensjon understrekes bare synspunkter som ble gjort kjent i encyklikaen *Humanae Vita*.

Så tilbake til nevnte FN-artikkel hvor det bl. a. heter:

Hvis man spør: «Hva er løsningen på befolkningsekspløsjonen?», ville mange mennesker antakelig svare: «Familieplanlegging» eller «Barnebegrensning». De tar kanskje ikke så helt feil, men dessverre er problemet langt mer komplisert enn som så.

Omtrent 350 000 barn blir født hver dag, mens det daglig dør 135 000 mennesker. Det betyr at verdens befolkning øker med 215 000 personer hver eneste dag. Problemet er størst i samfunn som allerede er overbefolket og ikke i stand til å løse vanskelighetene.

Dette er spesielt tilfelle i u-landene hvor den økonomiske og sosiale fremgang ofte blir eliminert eller betydelig minsket på grunn av den voldsomme befolkningsøkning. Verdens befolkning er nå godt over 3,9 milliarder, og den blir antakelig

fordoblet ved utgangen av dette århundre. Hvordan skal man skaffe mat, hus, skoler, opplæring, arbeid, helsestell og sosial trygghet til de millioner mennesker som blir født hvert år? Dette er det store problem som det moderne samfunn står overfor, ifølge en oversikt som er laget over virkningene av den raske befolkningsvekst på sivilisering, opplæring og trivsel for arbeiderne. Oversikten er nylig utgitt av Den internasjonale arbeidsorganisasjon, ILO.

Denne 160 siders oversikt reddegjør detaljert for hvor omfattende og prekær krisen er. Det er delvis en historie om at mennesket blir fanget i sin egen felle — bekjempelsen av dødelige sykdommer har medført en kraftig reduksjon av barnedødeligheten og dessuten forlenget den gjennomsnittlige levealder betydelig.

Et viktig moment er også at mange mennesker i u-landene fremdeles mener at den beste alderdomsforsikring er å ha stor familie. Dette forklarer hvorfor mer enn halvparten av Indias 609 millioner er under 18 år, og at antallet barn under 15 år i den tredje verden er mer enn 1,1 milliarder og vil bli fordoblet ved slutten av 1900-tallet.

Hvor mange mennesker?

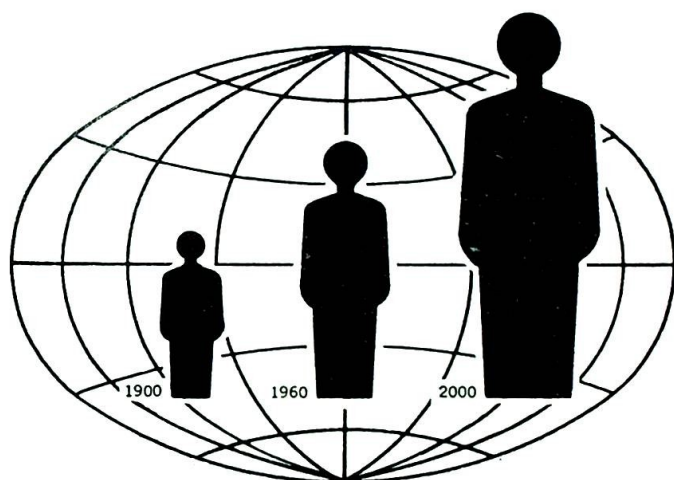
Den store ukjente faktor når det gjelder undersøkelser om befolkningsproblemer er hvor mange mennesker verden kan livnære. Prognosene går helt opp til 16 milliarder, som da må leve på et ernæringsmessig minimum dersom ikke verdens dyrkningsområder blir utvidet. Hvis den dyrkbare jorden blir seksdoblet — og det kan være mulig — mener noen befolkningseksperter at verden vil kunne livnære opp til 130 milliarder mennesker.

Denne ILO-undersøkelsen antyder at med de nåværende vitenskapelige kunnskaper ville

Mennesker hver dag

Jorden kunne underholde 15 milliarder mennesker, men med det ene viktige forbehold at verdens ressurser blir utnyttet så hurtig at det kan skaffes mat og arbeid til den økende befolkning. «Det er et kappløp med tiden,» sier rapporten. Hittil har

tredjedel (450 millioner), er det ikke vanskelig å forstå hvorfor befolkningsøkning vil resultere i veldige arbeidsproblemer. Økningen betyr nemlig at for hver 100 arbeidere som trengte selsksetting i 1970, vil det 15 år senere være 142 i Afrika, 134 i

menneskeheten ikke holdt tritt med klokken, fordi flere og flere mennesker er ofre for underernæring, boligforholdene blir verre og verre i mange områder, arbeidsløshet og underbeskjeftigelse øker stadig, og antallet voksne analfabeter stiger med mer enn fire millioner hvert år!

I beste fall vil en stabil verdensbefolkning kunne oppnås en eller annen gang i neste århundre, og selv optimistene tror at den vil bli minst to ganger større enn den er i dag. Andre forutser en økende oppadgående tendens inntil grensene for mat plass og naturressurser vil kreve sine egne brutale løsninger. «Klokken går,» sier rapporten, og i den tredje verden vokser befolkningen så hurtig at utsiktene er meget dystre for de rotløse millioner av uskolerte og ulærte voksne.

Arbeidspresset.

Med ILO's oversikter, som viser at i 1985 vil verdens arbeidskraft ha økt med henimot en

Asia og 148 i Latin-Amerika. Sammenlignet med dette vil det i det vestlige Europa bli 109 arbeidsøkende i 1985 for hver 100 i 1970.

I u-landene er det først og fremst ungdommen som føler arbeidspresset. Mellom 1970 og 1985 ventes verdens samlede antall barn under 15 år å øke med nesten 450 millioner. Av disse vil 400 millioner være i den tredje verden.

Bare for at analfabetismen ikke skal bli enda mer utbredt enn den er nå, regner rapporten med at u-landene må øke sine utgifter til undervisning tre ganger så hurtig som i-landene. Dersom u-landene skal skaffe sine barn samme undervisningsmuligheter som barn i den utviklede del av verden får, antar rapporten at u-landene innen 10 år må bygge og utstyre så mange skoler og utdanne så mange lærere som det nå eksisterer i hele Europa, Sovjetunionen, USA, Canada, Australia og New Zealand.

Disse triste statistikkene har

en dobbelt virkning på arbeidsforholdene i u-landene. For det første vil de barna som ikke får noen skolegang, vokse opp til ufaglærte voksne med små sjanser til å kunne komme ut av den onde sirkel med arbeidsløshet. For det annet vil den veldige innsats som gjøres i landene i den tredje verden ikke bare for å undervise, men for å ernære, skaffe klær og hus og tilsyn til det veldige antall barn, ha en paradoksal side, idet prisen for denne innsats gjør arbeiderbefolkningen stadig fattigere og reduserer den tilgjengelige kapital til investeringer som kan skaffe arbeidsplasser.

Denne oversikt påviser at det ikke er noen enkel løsning: «alt vokser, befolkningen vokser, antall skoleplasser vokser, og antall barn som ikke får skolegang, vokser».

Flukten fra landsbygden.

Den raske befolkningsøkning er et viktig element i den tredje verden når det gjelder arbeidsløshet, men situasjonen er langt mer komplisert på grunn av at byene stadig vokser og at det er en veldig utflytting fra landdistriktene til bysentrene. Det er et verdensomfattende fenomen, men flukten fra landsbygden foregår langt raskere i den tredje verden enn i industrilandene. Ungdommen i u-landene har mistet troen på at de kan livnære seg av jorden. Men ifølge oversikten ender det med at de ved å flytte til byene får det verste av begge verdener. De blir revet bort fra sin naturlige tilknytning til landet, hvor de har best sjanse til å overleve. Når de først er kommet til byene, viser det seg ofte at deres bestrebelse på å skaffe seg mer skolegang og fagopplæring er forgjeves. Gatene vrirler av unge mennesker som er bedre utstyrt for bylivet fordi de er født der. I alle byer i den underutviklede del av verden utgjør innflytterne fra landet den store massen av slumbeboere.

Undersøkelsen viser at med de nåværende tendenser kan det bli flere arbeidsløse enn arbeidende i mange av den tredje verdens byer innen de neste 20 år.

«50, IKKE MER?» SPØR

50 år? Ikke mer enn det? Jo, det er riktig å bruke et spørsmåls-tegn her. For i virkeligheten kan Fransiskanerne se tilbake på en lang historie her i landet.

Deres ordensregel ble godkjent i 1223. Kort etter bredte ordenen seg ut over hele Europa og nådde Norge allerede i året 1230. Det tok bare 7 år. Utrolig men sant.

De nye munkar var velkomne i Norges land. Deres store venn ble Magnus Lagabøter. Slik kunne det skje at de allerede ved sekelskiftet hadde 6 kloster her i landet. Det var i Kong helle, Tønsberg, Bergen, Nidaros, Marstrand og Oslo. Minnet om Fransiska-

OPPGAVEN...

(Forts. fra s. 109.)

og egoistiske adferd. Jorden er jo ment til å være menneskeverdig.

At vi må arbeide er for oss ikke bare en menneskelig nødvendighet, men er for oss en Herrens nåde og en direkte konsekvens av vårt evangeliske fattigdomsløfte. Arbeidet er en anledning også til kontakt med våre medmennesker og et middel til å forkynde evangeliet. Brødrene kan da påta seg ethvert arbeide og utøve hvert yrke eller profesjon som ikke strider med en kristen fransiskansk levemåte.

Vårt broderskaps kall i Kirken og verden idag består i det det alltid har vært: faktisk å virkeliggjøre vår livsplan. Ved virkelig å tro på evangelisk vis, ved å elske hverandre, ved å leve den evangeliske fattigdom og ved å utøve vår myndighet og autoritet som en kjærlighetens tjeneste, kan vi innenfor Kirken virke som en surdeig av frelsende uro og evangelisk protest.

Dette er en svært så delikat sak, fordi det onde og mislykkede først og fremst fins i oss selv, og det ville være hyklerisk om vår kritikk bare ville vise seg i våre ord og ikke i vårt liv. Derfor — med Frans av Assisis egne ord — må vi være oss bevisst at vi inntil nå ikke har gjort stort, og at vi bestandig må være rede til å begynne på ny med vår omvendelse i evangeliets ånd som vi er kalt til.

nerne virke i Oslo finner man ikke langt fra ruinparkens St. Hallvard kirke i Gamlebyens Oslo Hospital. Hyggelig å vite at Fransiskanernes «arv» i hovedstaden er et hospital. Det var forresten det siste kloster de bygget før reformasjonen gjorde sitt inntog.

Reformasjonen gjorde slutt på Fransiskanernes arbeid i Norge. De kom altså ikke tilbake til Norge før i året 1924 den 7. april, da patrene Hol og Jorna gikk i land i Stavanger.

Også denne gang var de velkomne. Men til tross for dette tok det lang tid før de virkelig hadde etablert seg. Mange ganger har det gått sterke rykter om at Fransiskanerne ville trekke seg igjen. Hva var grunnen til det? Alle Fransiskanere har likt seg veldig godt i Norge og de ble meget glade i de mennesker de kom i kontakt med. Årsaken ligger altså ikke der. Antagelig har planleggingen vært for mangelfull. Godvilje og idealisme er ikke alltid tilstrekkelig. En skikkelig målsetning og hensyntagen til at det var mennesker som hadde slått seg sammen som brødre i et samfunn, var meget vesentlig i denne sammenheng. Det er et spørsmål om man i tilstrekkelig grad hadde tenkt på det.

De første ni år var det bare tre patres (pater Leo van Eekeren kom i 1927 og Pater Jorna reiste etter 4 års virke.) Tre legbrødre avløste hverandre. Arbeidet var konsentrert om Arendal og Tønsberg. Og til å begynne med så det ut som det skulle bli en «fransiskansk bølge» i og med at hele seks unge menn reiste til ordenens sentrum i Holland for å få sin utdanning der. Dessverre var det bare en som fullførte: den nåværende sogne-

Av PATER JOHAN CASTRICUM

prest i Bergen, pater Otto Hanssen.

I året 1933 ble det bestemt at Fransiskanerne skulle overta St. Hallvard menighet i Oslo. Samtidig lovet ordenen å bygge ny kirke og kloster. «Se hvor godt det er og hvor herlig å bo sammen som brødre,» skrev en av patrene med tanke på at han skulle flytte til Oslo.

Dette var etter 10 år det første forsøk på å samle Fransiskanerne til en større enhet. Dessverre ble realiseringen av prosjektet en lidelseshistorie som ville vare i over tredve år. Først var det for lite penger og så kom 2. verdenskrig. Den 7. januar 1934 ble St. Hallvard menighet overtatt med pater Th. Notenboom som sogneprest og pater D. Boers som kapellan. I St. Hallvard fant Fransiskanerne et folkelig miljø hvor de likte seg meget godt. Patrene fikk snart hjelp i husholdningen av den populære broder Martin som kom til Oslo i 1934. I 1937 ble broderskaren forsterket med pater Novatus som i 1940 ble kapellan i St. Hallvard for å avløse pater Boers som reiste til Kristiansand. På denne tiden var pater Leo rektor i Sylling og pater Hol rektor i Bergen. Brødrene var meget spredt og byggeplanene mer svevende enn noensinne før på grunn av krigen.

Under krigen (1942) ble pater Hanssen, den første norske fransiskaner i nyere tid, ordinert til prest i Nederland. Han måtte vente til krigens slutt før han kunne slå seg ned i Oslo (1945). Snart reiste en klassekamerat etter ham, pater J. Castrium (1946). Samme år var pater Bo-

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 31. august 1974

8 dages flyreise med full pensjon

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotell «Madonna» d.kr. 1380.—

Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» d.kr. 1050.—

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN
Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

EN AV DEM

ers reist til India (nå Pakistan) med et viktig oppdrag i ordenens tjeneste.

I 1950 sto de norske brødre ved en ny milepel. Menigheten i Kristiansand ble overtatt for 20 år. Pater Castricum ble den første sokneprest og som medhjelper fikk han den nyankomne pater Arno.

Vekst var det altså, selv om byggeplanene i Oslo stagnerte og brødrenes klosterplaner derved ble utsatt. I 1954 kom pater W. Hertman som fikk en viktig oppgave i Bergen hvor han tok fatt på en både sosial og vitenskapelig innsats ved å grunnlegge «Fransiskus Sentrum».

I Oslo overtok pater Castricum og pater Arno i 1955. Pater Hanssen var blitt sogneprest i Kristiansand og fikk hjelp av den nyankomne pater J. van Vugt.

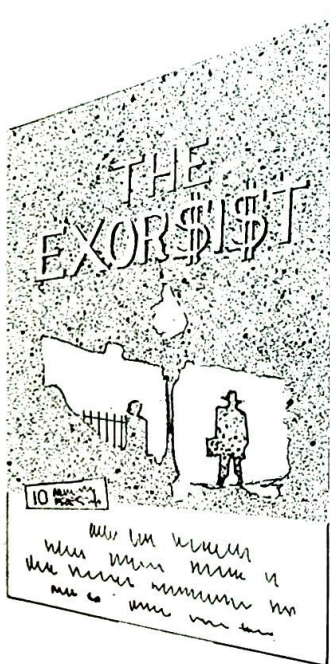
På dette tidspunkt var da Fransiskanerne konsentrert i tre byer, nokså langt fra hverandre. Alle levde de i håp om at de skulle få et senter i Oslo hvor de kunne møtes og oppleve sin enhet som brødre. I mellomtiden arbeidet patrene i Oslo på dette prosjekt mens de samtidig kunne glede seg over utvidelse av virksomheten i sosial retning, takket være grunnleggelsen av Fransiskushjelpen i 1956.

I 1957 reiste pater van Vugt til Bergen og i 1958 kom pater R. Hølscher rett fra Holland som kapellan til Kristiansand, slik at ingen fransiskaner behøvde være alene på et sted.

Og så kom det litt etter hvert perspektiv i byggeplanene. I 1958 begynte det å lysne for tomtesituasjonen. Allikevel skulle det enda ta 8 år før bygget sto ferdig i 1966. Det var et virkelig gledesår.

Når patrene, som etter fullføringen av bygget ble forsterket med den nyordinerte pater H. Heimeriks og den hjemvendte pater Boers, nå feirer jubileum, gjør de dette i fellesskap i deres senter på Enerhaugen i Oslo.

Den siste utvikling har vært denne: etter at man, som avtalt, hadde arbeidet
(Forts. neste s.)

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tlf. 1844

Karl Knap ^{As}

Tlf. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning

Linoleum

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Drammen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hammerfest
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals prestegård	} Hønefoss
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	} Lillestrøm
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	} Tromsø
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

det i Kristiansand i 20 år, ble det ønskelig å arbeide for at patrene i størst mulig utstrekning ble samlet rundt senteret i Oslo. Derfor tenkte man på Østfold. I 1971 tok Fransiskanerne seg av sjalesorgen i Fredrikstad og Hal-den.

Fransiskanere er brødre. Og brødre hører sammen. Det er broderskapet som gir styrke til deres arbeid og det er deres felles far Frans av Assisi som stadig minner dem om at de har en stor oppgave, både overfor deres felles Far i himlene og menneskene.

Fransiskanernes håp er spesielt ved årets jubileum dette: at det vil finnes mennesker som i fremtiden vil fortsette dette fellesskap og denne oppgaven.

Nordisk virkelighet

«Det ligger nær for de nordiske biskoper å velge å rette søkelyset nettopp mot de forskjellige forhold som berører forkynnelsen innenfor rammen av vår nordiske virkelighet. Dette desto mer som våre land på et relativt tidlig tidspunkt har utviklet seg til å bli sekulariserte, pluralistiske samfunn som kombinerer en høy grad av personlig frihet med stabile politiske forhold. De fordeler og mangler som er blitt Norden på et relativt tidlig tidspunkt til del, (jeg tenker særlig på avkristningen av den etiske tankemåte «the permissive society») kan meget godt bli representative for den samfunnstype andre land i den vestlige verden vil utvikle. Hvilket vil si at den katolske Kirke i de nordiske land nå har anledning til å være med på å gi en ikke uviktig kontribusjon til utviklingen av nye synspunkter og metoder på forkynnelseens område.»

Biskop Gran i en redegjørelse for målsetningsdebatten i Bispedømmet.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. ÅR

HVER 14. DAG

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo og Bærum:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.

Anledning til *skriftemål*: alle lørdager, samt onsdag og torsdag i Den stille uke: fra 17—19.

Palmesøndag:

Lørdag aften kl. 19: Messe.

Søndag kl. 9.30: Messe.

Kl. 11.00: Palmevigsel i St. Josephs kapell. Deretter prosesjon til St. Olavs kirke. Pontifikalmesse.

Kl. 19.00: Messe.

Skjærtorsdag:

Kl. 10.00: Oljevigselsmesse.

Kl. 19.00: Pontifikalmesse. Tilbedelse.

Langfredag:

Kl. 12.00: Pasjonsgudstjeneste med kommunion.

Kl. 19.00: Korsveiandakt.

Påskeaften:

Kl. 23.00: Vigsel av påskeilden, påskelyset, døpevannet. Pontifikalmesse.

1. Påskedag:

Kl. 9.30: Messe.

Kl. 11.00: Høymesse med preken ved biskop Gran.

Kl. 19.00: Messe.

2. Påskedag:

Eneste messe kl. 11.00.

ST. HALLVARD KIRKE, Enerhauggt. 4.

Palmesøndag: Kl. 8.35: Dialogmesse.

Kl. 9.45: Barnegudstjeneste. Kl. 11: Palmevigsel, høymesse. Kl. 18.00: Aftenmesse.

Tirsdag: Kl. 19.00: Botsandakt med anledning til å skrifte.

Onsdag: Kl. 10.00: Messe. Anledning til å skrifte til kl. 18.00. Kl. 19.30: Kirkespillet: Profet og tømmermann.

Skjærtorsdag: Kl. 19.00: Høymesse, tilbedelse til kl. 22.00.

Langfredag: Kl. 17.00: Hyldning av korset. Kommunion.

Påskeaften: Kl. 22.45: Vigsel av påskelyset, døpevannet. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.35: Messe. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.00: Aftenmesse.

2. Påskedag: Kl. 11.00: Høymesse. Ingen annen gudstjeneste.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Onsdag før Skjærtorsdag: Kl. 20.00: Matutin.

Skjærtorsdag: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 18.30: Konselebrert høymese. Kl. 21.00: Lesning av Jesu avskjedstale til apostlene. Kl. 22.00: Matutin. Tilbedelse til kl. 23.00.

Langfredag: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 17.00: Skriftlæsninger, Johannespasjonen, forbønnene, korsets hyldning, kommunion. Kl. 20.00: Matutin.

Påskeaften: Kl. 9.00: Laudes. Kl. 23.00: Vigsel av påskelyset, høymesse.

1. Påskedag: Kl. 9.00: Messe. Kl. 11.00: Høymesse.

2. Påskedag: Kl. 11.00: Messe. Ingen annen gudstjeneste.

MARIA KIRKE, Nyveien 17, Stabekk.

Palmesøndag: Kl. 8.30: Fromesse med opplesning av lidelseshistorien. Kl. 9.30: Hl Messe i Eikeli Kirke. Kl. 10.45: Høymesse med palmevigsel og prosesjon. Kl. 19.00: Aftenmesse (engelsk).

Skjærtorsdag: Kl. 19.00: Høymesse. Etter messen tilbedelse til kl. 23.00.

Langfredag: Kl. 15.00: Korsveiandakt. Kl. 19.00: Pasjonsgudstjeneste. Hyldning av korset og kommunion. Kollekt til det Hl. Land. (Påbudt faste- og abstinensdag.)

Påskeaften: Kl. 23.00: Vigsel av påskelyset og døpevannet. Fornylse av dåpsloftene. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 9.30: Hl Messe i Eikeli Kirke. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse (engelsk).

2. Påskedag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. NB. Ingen aftenmesse.

KRISTI-KONGE KAPELL, Glads vei 23.

Palmesøndag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl. 11.00: Messe.

Skjærtorsdag: Kl. 16.00: Messe.

1. Påskedag: Kl. 9.30: Høymesse. Kl. 11.00: Messe.

2. Påskedag: Kl. 9.30: Messe.

LUNDEN KLOSTER, Ø. Lunden 5.

Palmesøndag: Kl. 9.30: Høymesse, palmevigsel og prosesjon.

Skjærtorsdag: Kl. 18.00: Høymesse. Kl. 21.15: Kompletorium.

Langfredag: Kl. 7.30: Matutin. Ca. kl. 8.30: Laudes. Kl. 16.00: Hyldning av korset og kommunion. Kl. 20.00: Kompletorium.

Påskelørdag: Kl. 6.50: Matutin. Ca. kl. 7.45: Laudes. Kl. 18.15: Vesper. Påskens Vigilie. Kl. 23.00: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Høymesse.

1. Påskedag: kl. 7.45: Laudes. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.00: Vesper. Kl. 20.45: Kompletorium.

2. Påskedag: Kl. 9.30: Høymesse.

ST. OLAV'S REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 01 04

ST. GUDMUNDS LEGAT

Søknad om støtte til utdannelse av katolsk ungdom sendes til Dominikanerne, Neuberggt. 15, Oslo 3, innen 1. mai.

BERGEN

VESTA · HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

OSLO

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

BERGEN

$\frac{1}{5}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyersforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Eches Tapethandel

NYGARDSGT. 19

SKAL DE BYGGE,
da henvend Dem
til oss om glass-
arbeidet.

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

GODSPELL

I kjølvannet av hippie- og Jesus-bevegelsen har det fulgt musicals og filmer med emne hentet fra Det nye testamentet. Jesus er blitt pop. Det er det forsåvidt ingen grunn til å klage over, uansett hva en måtte mene om den kommersielle siden ved slike produksjoner.

Etter *Jesus Christ Superstar* får vi nå se filmversjonen av *Godspell*. Selve musicalen er ikke blitt vist her i landet, men det er mulig at den vil bli satt opp i Oslo på et senere tidspunkt. Innfallsporten er temmelig forskjellig i de to filmene: *Superstar* legger på en viss måte handlingen tilbake til Jesu tid, mens *Godspell* viser hvordan Jesus ville ha fortonet seg dersom han kom til New York anno 1973.

Filmen åpner med at Johannes døperen, i hippieutstyr og med fargesprakende håndkjerre, kommer til millionbyen for å «forberede Herrens veier». Som opplegg er dette både morsomt og interessant. Det er bare å beklage at det ikke blir gjennomført. For til tross for at handlingen forutsettes å foregå i New York, gjør den det i virkeligheten ikke. Det New York som «Jesus» kommer til, er bare en teaterkulisse, og han kaller apostlene ut av denne verden på en slags «trip». Det eneste vi ser av virkelighetens verden, er tomme gater og Manhattans «skyline» som teaterdekor. Det samtidige er bare påskudd, aldri virkelighet. — Dette er etter min mening hovedsvakheten ved filmen og gjør at den ikke fungerer særlig godt som fremstilling av Evangeliet. Sammenstøtet med det jødiske establishment og med statsmakten blir ikke på noen som helst måte troverdig. Man har inntrykk av at denne siden ved Jesu liv bare tas med fordi det står i Matteus-evangeliet, som filmen forutsettes bygd over. Det er ingen som helst grunn til å korsfeste den Jesus som *Godspell* viser oss, for han er jo bare søt.

Filmens Jesus-skikkelse er en slags gjøgler, en Guds narr, og apostlene en bande med sjarmerende klovner. Slik

kan man jo gjerne fremstille det, og det gjøglerske, det klovneaktige, er filmens styrke. Det absolutt beste i den er fremstillingen av Jesu lignelser som blir oppført i form av pantomimer. Lignelsen om såmannen og fremfor alt den fortapte sønn er fabelaktig morsomme, og det er her de fine og sjarmerende skuespillerne riktig får utfolde seg. Denne siden av filmen er utvilsomt svært vellykket, og gjør at den er verd å se.

Musikken, ved *Stephen Schwartz*, har mange fine ting å by på, selv om den vel ikke er så iørefallende som musikken fra *Jesus Christ Superstar*. Den er mere lyrisk, men kanskje også

litt monoton. Tekstene er ikke så gode som i *Superstar*.

Godspell som musical har stort sett fått en bedre mottagelse enn *Superstar*. Det er mulig at den har tålt dårlig å bli overført fra teater til film-erretet, for som film betraktet er den ikke noen sensasjon. Det religiøse innholdet i den er nærmest lik null, og noen troverdig Jesus viser den oss i hvert fall ikke. Men som ren underholdningsfilm byr den på mye morsomt og sjarmerende, og det er som lett underholdning, bygd over et adskillig alvorligere tema, at *Godspell* må sees.

P. H.

«KRYPTEN»

De ungdomslokaler som nå i Bergen bare kalles «Krypten» — kjellerrommene under St. Pauls kirke — ble innviet søndag den 24. mars. Dermed har også unge katolikker i Bergen fått sitt sted å være.

Initiativtager og den drivende kraft i arbeidet for å få satt lokalene i brukbar stand har vært pastor Michel Beckers med god hjelp av Gjermund Høgh og andre.

Ved innvielsen ble det først holdt messe oppe i kirken med bispedøm-

met generalvikar, pastor Fishedick som hovedcelebrant, etterpå kom over 100 fra menigheten sammen nede i «Krypten».

Til stede var bl. a. sognepresten i St. Paul, pater Otto J. Hanssen og ungdomspresten, pastor Rudi Kessels.

Neste
nummer
kommer
27. april

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.